

Jozef Urban (1964 Košice – streda 28. apríla 1999 o 23:15 vo Zvolene tragicky zahynul pod kolesami kamióna (prešiel so svojím Seatom Ibiza na ceste zo Zvolena do Detvy do protismeru, kde sa čelne zrazil s nákladným automobilom MAN s prívesom z Poľska)
Vyštudoval **Vysokú školu ekonomickú v Bratislave, odbor ekonomika zahraničného obchodu**. Po skončení vysokoškolských štúdií v roku 1988 krátko pracoval v redakcii **Literárneho týždenníka (1988-1989)**, potom prešiel na miesto redaktora novovzniknutého **literárneho mesačníka pre mladú literatúru a umenie Dotyky** a roku 1990 sa stal jeho šéfredaktorom. V roku 1991-1992 bol šéfredaktorom obrázkového týždenníka pre mladých **Mladé rozlety** a v rokoch 1993-1994 bol riaditeľom Medzinárodného domu umenia pre deti **Bibiana** v Bratislave. V rokoch 1994-1997 bol v slobodnom povolaní a venoval sa literárnej tvorbe, od roku 1997 bol opäť redaktorom Literárneho týždenníka.

TVORBA

Poézia: Malý zúrivý Robinson (1985, 2002), **Hluchonemá hudba** (1989, 2003), **Kniha polomŕtvych** (1992), **Snežienky & Biblie** (1996), **Voda, čo ma drží nad vodou** (2000, posthum), **Dnes nie je Mikuláša** (2001) **Esejistická tvorba: Utrpenie mladého poeta** (1999, 2002), **Blízko, ale čoraz ďalej** (2001)

Popové texty: Výstrel z motyky (1990), libreto k muzikálu **Kráľ Dávid**

Tvorba pre deti a mládež: Dobrodružstvá vranky Danky (1995)

- Najznámejšie poptexty:
- Vráť trochu lásky medzi nás (Money Factor)
- Voda, čo ma drží nad vodou (Jožo Ráž)
- Možno sa ti zdá (M. Žbirka)
- Len s ňou (M. Žbirka)
- Kým nás máš (M. Palonder, Eurovízia 1996)
- Nieko ako ja (B. Dubasová)
- Posledný tanec (B. Haščáková)

Rozhlasová tvorba: Poznáme svojich ľudí (1990)

CHARAKTERISTIKA TVORBY

Po krátkej časopiseckej príprave knižne **debutoval** ešte v rokoch vysokoškolských štúdií básnickou zbierkou **Malý zúrivý Robinson**. Prejavil sa v nej ako básnik kontrastného videnia sveta citlivo vnímajúci jeho neustále narastajúcu dynamiku so všetkými nedostatkami, ale aj kladmi. Jednotlivé básne sa vyznačujú schopnosťou nenápadného humoru, ale aj zjavnej **irónie, sebaíronie až sarkazmu**. Z hľadiska formy prinášajú **rytmus a verbálnu živosť hovorového jazyka mladej generácie**, teda dynamika moderného básnického jazyka.

V druhej básnickej **zbierke Hluchonemá hudba** si ešte viac uvedomil rozporupnosť sveta a jeho negatívne prejavy. Nekompromisne ich pomenúva a komentuje, aby tak upozornil na stav spoločnosti a ohrozenia samotných základov dôstojnosti života a ľudského spolunažívania a potrebu ich zachovania. Básnickému naturelu J. Urbana zdanlivo najviac vyhovuje voľný verš, no vrodená prirodzenosť vnímania rytmu a rýmu ho často tlačí do usporiadanejšej a uzavretejšej básnickej formy. Prejavilo sa to v knihe **Výstrel z motyky, ktorá je zbierkou textov populárnych piesní trojice autorov J. Urbana, M. Banceja a J. Litvaka, v ktorej dominuje cyklus autorsky najskúsenejšieho z nich J. Urbana**.

V básnickej zbierke **Kniha polomŕtvych** vyslovil skepsu nad súčasným stavom spoločnosti, ale zároveň aj nádej, že ešte stále nie je neskoro, že ešte stále nie je všetko stratené. Vyslovil to s naliehavosťou dynamiky rockovej generácie a moderným básnickým jazykom. Poslednou Urbanovou básnickou **zbierkou je kniha Snežienky & Bible**. Pre deti napísal rozprávky Dobrodružstvá vranky Danky. Adeptom básnického umenia, ale aj všetkým záujemcom o sviežo napísanú teóriu poetiky je určená kniha Utrpenie mladého poeta. Autor s príznačným šarmom presviedča, že čítať i písať poéziu nie je nijaká námaha a dáva aj návody ako na to. J. Urban je aj autorom rozhlasovej hry Poznáme svojich ľudí.

Sústavne sa venoval tvorbe **textov populárnych piesní**, mnohé z nich sa vďaka jeho textom stali hitmi, podieľal sa i na librete muzikálu Kráľ Dávid (uvádzaný na bratislavskej Novej scéne), bol plodný aj v kultúrnej publicistike. **Jeho texty zaznievajú v piesňach Mira Žbirku, Beáty Dubasovej, skupiny AYA, Kompromis, Money Factor, G8 (Vráť trochu lásky medzi nás), Elán,...**

POPULÁRNA PIESEŇ

Jej pravzorom je ľudová pieseň. Novodobá populárna pieseň je ovplyvnená operetou a džezom. Text populárnej piesne vzniká zvyčajne ako prvý a napíše ho textár a až potom ho skladateľ zhudobní v duchu dobovej populárnej hudby.

Slovenská populárna hudba sa zrodila v 30. rokoch 20. storočia a natrvalo ovládla scénu tzv. ľahkej hudby. Je protikladom k tzv. vážnej, opernej a symfonickej hudbe.

V r. 1946 vznikla jedna z najkrajších a najúspešnejších slovenských populárnych piesní ***Nečakaj ma už nikdy.***